

Esitelmä: Tuula Eränen 16.11.2008

Ikaalisten naisen kansallispuuku

Ikaalisten naisen kansallispuuku kuuluu ns. vanhojen kansallispuukujen ryhmään. Ikaalisista on viety Suomen muinaismuistoyhdistyksen kokoelmiin ylioppilaiden ja virkamiesten toimesta jo 1870-luvulla runsas määrä erilaisia kansatieteellisiä esineitä, mm. vaatteita. Näistä eri puolilta maata tuoduista keruukokoelmista kasvoi nykyisen Museoviraston kokoelmat. Tutkija *Theodor Schwindt* mainitsee vuonna 1899 erityisesti ikaalilaisen komearitaisen hameen, samoin vuonna 1915 ilmestyneessä *U. T. Sireliuksen* Suomen kansanpuukujen historiassa on tietoa ikaalilaisista puvuista. Monet täältä vietyt esineet pääsivätkin esille lasikaappeihin Kansallismuseon avautuessa.

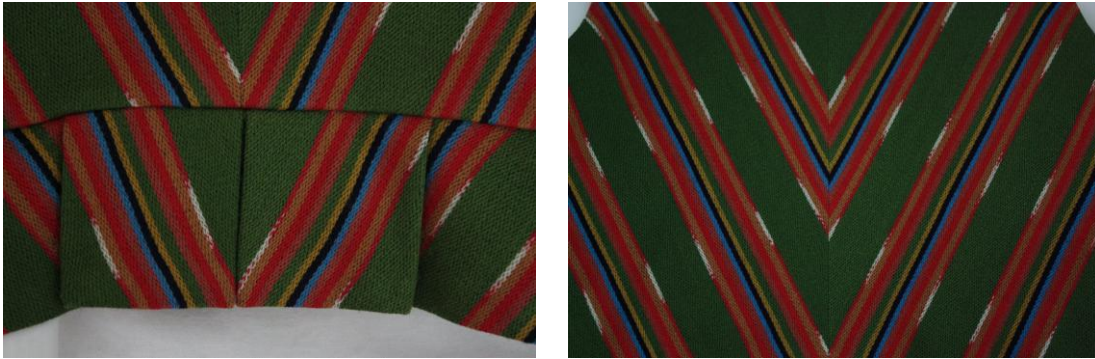
1930-luvulla muinaistieteellisen toimikunnan virkailija ja tutkija ja suunnittelija *Tyyni Vahter* teki väripiirroksia ja viitteellisiä ohjeita mallista, joka oli täältä kokonaisuutena viety.

Ikaalisten naisten asuun kuuluu todella taidokkaasti kudottu **hame**, joka on **puna-vihreä-voittoista kuderaitaista pomsia**. Siinä on 12 luonnonvärillä värjättyä väriä. Hame on leveä, laskostettu, mutta ei vekattu, sillä sen alle tuli mahtua monta alushametta, jotka olivat myös vaurauden merkkejä. Erään emännän jäämistössä kerrotaan olleen 20 alushametta.

Liivi toistaa hameen värejä, mutta rytmitys on erilainen. Lisäksi raitaryhmien reunoissa on punavalkeat, kapeat **flammukuviot**. Takana on paljon kangasta ja taitavaa leikkaustaitoa

vaativat **körtit**. Edessä on **vinoraitainen etumus**, joka myös vaatii ompelijalta taitoa ja tarkkuutta.

Liivi kuvattuna takaa.

Pusero on pellavaa ja siinä on ripsureunainen kaulus.

Esiliina on pystyraitaista pellavaa ja siinä on **kudekuvio- ja flammukuviotäpliä**. On aika harvinaista, että esiliinassa on flammuraitoja. Se vaatii paljon taitavaa työtä. Esiliina olikin ennen arvostettu vaatekappale. Sen tarkoitus oli suojata pukua, mutta se oli myös puhtauden ja siveyden suoja ja varjeli kantajaansa pahalta silmältä esimerkiksi raskauden aikana. Kerrotaan, että Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla esiliinaton nainen ei kelvannut todistajaksi käräjillä.

Tasku on mustaa verkkaa ja villalangoilla kirjailtu. Tähän Ikaalisten naisten pukuun on otettu taskun malli Punkalaitumelta viedystä taskusta, mutta Ikaalisista on kyllä viety omakin vihreäpohjainen puna-raitainen tasku, joka on edelleen olemassa Museoviraston kokoelmissa.

Päässä neidoilla on **puna-vihreät nauhat** ja vanhemmilla naisilla **punasilkkinen tykkimyyssi**, joka on kirjottu ketjupistoilla.

Koruna on **puuhelmet** tai laatoin koristeltu **hopeakääty**. Tästä Ikaalisista viedystä kädystä on saatu hieman muuntelemalla koru aika moneen länsisuomalaiseen naisten kansallispukuun. Korua valmistaa Kalevala Koru.

Sukat ovat valkoiset ja kengät mustat.

Joku on moittinut Ikaalisten naisten kansallispukua siitä, että siinä on hame ja liivi eri kangasta. Professori Toini-Inkeri Kaukonen sanoi, että ikaalilaiset naiset saavat olla suunnattoman onnellisia, kun heillä on puvussaan niin suuri rikkaus, sillä Ikaalisten puvun hame-, liivi- ja esiliinakankaat ovat todellisia värjäyksen ja kudonnan taidonnäytteitä.

Esiliinakangas.

Todettakoon vielä, että Ikaalisten naisten puvun hameen värityksen pohjalta kuvaamataidonopettaja **Hilja Waskinen-Valanne** suunnitteli Ikaalisten Kalevalaisten Naisten pyynnöstä raanun ”**Ikaalisten suvi**” ja **Helkatyttöjen esiintymisasut**.